

Oponentský posudek

Ing. Dagmar Veldová: Základní myšlenkové inspirace otce Bernarda Říského (1925-2004) v jeho exerciciích (bakalářská práce předložená na KTF UK v Praze 2. května 2007)

Práce má celkem 67 stran včetně čtyř stran literatury, anotace a dvou stran obsahu.

Autorka se ve svém díle zaměřila na pozoruhodnou osobnost františkánského kněze P. Bernarda Říského a především na jeho myšlenky zachycené v duchovních cvičeních, které P. Říský během svého života vedl a jejichž text je k dispozici převážně v provinčním archivu a knihovně pražského konventu Panny Marie Sněžné (součástí autorčiny práce bylo třídění a zarchivování pozůstalosti po P. Říském). Klíčové zdroje pro autorčinu práci a závěry představují dvojce exercicie z let 1984 a 1985. Právě proto, že bádání je koncentrováno na tyto dva prameny, bylo by korektní zakomponovat toto vymezení pramenů do názvu celé práce, neboť samotný název budí očekávání hlubší práce s větším množstvím relevantních pramenů (ačkoli ty jsou uvedeny v seznamu literatury v závěru práce). Nutno však podotknout, že autorka během textu skutečnost, že vychází ze zmíněných dvou pramenů, nezamlčuje a uvádí ji na několika místech své práce (např. s. 5, s. 24-25 ad.).

První kapitola představuje stručný životopis P. Říského. Autorka v něm vychází z archivního bádání a z autobiograficky laděných článků, které P. Říský publikoval v letech 2000-2005 v časopise Poutník. Text je však místy ne úplně důsledný (chybí například údaj, kde P. Říský pobýval po svém uvolnění z duchovní služby v litoměřické diecézi a kde skončil – s. 13) nebo mu občas schází patřičná systematičnost (např. údaj na s. 8 uvádí, že B. Říský studoval v letech 1945-1950 na bohosloveckých fakultách v Praze a v Olomouci – pro přehlednost by bylo lepší tento údaj konkretizovat a diferencovat). Některé strohé informace téměř volají po doplňujícím a vysvětlujícím komentáři (Z jakých důvodů B. Říský studoval na gymnasiích nejprve v Berouně a později v Kroměříži? Bylo by jistě zajímavé poněkud rozvést informace z doby jeho věznění v komunistickém kriminále – srov. pouze stručná zmínka na s. 11). Přes uvedené dílčí nedostatky se jedná o zdařilý náčrt curricula vitae P. Říského, který je doplněn o charakteristiku jeho osobnosti a specifika jeho spirituality a o krátký přehled situace, v níž se nachází dílo P. Říského v současné době. Od této chvíle se v textu práce většinou používá označení P. Říského jako Bernarda a spojení Bernardův, Bernardovo atp. K užití takového pojmenování lze namítnout, že není zcela vhodné, protože budí příliš „osobní“ dojem a takto užito evokuje spíše postavu např. sv. Bernarda z Clairvaux. Ačkoli

čtenář ví, jakého Bernarda má autorka na mysli, přesto by bylo korektnější užívat označení např. prostřednictvím celého jména nebo příjmení.

Druhá, nejrozsáhlejší kapitola se snaží postihnout základní témata obsažená ve dvou vybraných exerciciích P. Říského. Důvody výběru těchto exercicií (jedná se o *Tajemství člověka*, jediný publikovaný text exercicií P. Říského, který vyšel roku 1995, a o nepublikovaný text s názvem *Tajemství Boha v lidstvu*) uvádí diplomantka v úvodu této kapitoly (s. 25) – první text byl autorkou vybrán jako reprezentativní („...protože shrnuje dosti podstatné kategorie, které se vyskytují i v ostatních exerciciích“), druhý text je vybrán víceméně „účelově“ („...byl vybrán proto, že vznikl přibližně ve stejném časovém období a v podobném myšlenkovém rozpoložení otce Bernarda. Při hledání pozdějších duchovních cvičení s větším časovým odstupem od *Tajemství člověka* jsem zaznamenala velký kontrast a nedostatečnou tématickou a myšlenkovou návaznost.“) (s. 25). Jak již bylo řešeno výše, pokud je téma zúženo na analýzu dvou textů duchovních cvičení, bylo by vhodné reflektovat tuto skutečnost v názvu celé práce. Pasáž o důvodech výběru textů by bylo vhodné zmínit již v úvodu celé práce. Poněkud problematický je výrok, v němž autorka uvádí: „Témat, která Bernard zpracoval, bylo mnoho. Není v možnostech této práce z důvodu jejího rozsahu zachytit ani ta základní témata“ (s. 25). Takto formulovaná věta je však v rozporu s názvem a zacílením práce (srov. s. 5)! Autorka jako by dopředu rezignovala na to, že je schopna dojít k cílům, které si pro svou práci předsevzala.

Následuje poměrně obsáhlý výňatek z obou vybraných textů exercicií. Autorka při prezentaci textu *Tajemství člověka* neuvádí citace nebo parafráze, z jaké části knihy text nebo dané myšlenky pocházejí. Není také zcela jasné, který text je text autorky a co je přímá citace nebo parafráze textů P. Říského(!). Obdobná je situace rovněž v případě prezentace druhého textu. Nutno podotknout, že některé formulace znějí poněkud zvláště a měly by být upraveny nebo případně vynechány (např. „Protože máme víru, je nám dobře“ – s. 26; „Nejvyšším smyslem lásky je láska“ – s. 29; „Otec nás určil pro život věčný. Každého. Věčné je něco úplně jiného než čas. Nedovedeme si to představit“ – s. 31; „Pánova chudoba je tak velká, že se stává poezií vánoc.“ – s. 31; „Bůh se stal člověkem. Drtí nás pokora Boha.“ – s. 33). Prezentace prvního textu exercicií končí modlitbou, která však plynule navazuje na prezentovaný text a není od textu nijak oddělena, není uvozena, ani u ní není uveden odkaz na zdroj, odkud je převzata (s. 39)! Podobný nedostatek lze nalézt i jinde (např. s. 52). Po prezentaci následuje stručné porovnání obou textů a z něho vyplývající závěr. V něm autorka konstatuje, že P. Říský vycházel ve svých exerciciích z modelu ignaciánských exercicií, který byl obohacen o reflexe vycházející z jeho pohnutých životních osudů a z jeho františkánské

spirituality. Pro informace o ignaciánských exerciciích a jejich struktuře autorka uvedla jako zdroj, z něhož vycházela, pouze článek G. Iannaconeho stažený z internetových stránek(!).

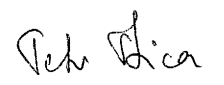
Po formální stránce lze práci vytknout nadbytečné užívání poznámkového aparátu v první kapitole, především co se týče množství některých citací archivních materiálů (např. s. 7-8, 10). Text je jinak zpracován formálně dobře, gramatické a typografické nedostatky jsou minimální.

Téma bakalářské práce je zajímavé a jeho zpracování by pro dějiny české teologie bylo jistě přínosné. Pokud se autorka rozhodne ve svém bádání pokračovat (např. ve formě diplomové práce), bylo by vhodné zpřesnit některé teologické a stylistické formulace a postupovat důsledněji při práci s prameny a se sekundární literaturou.

Na závěr bych chtěl položit dvě otázky: 1) Lze nalézt k tématu ignaciánských exercicií (jejich základních témat a struktuře) nějakou odbornou monografii nebo odborný článek v českém jazyce? 2) Věnovala jste se již ve svém bádání rovněž ostatním textům exercicií P. Říského? Základní znalost jejich obsahu je nezbytná pro označení Vámi vybraného textu *Tajemství člověka* jako textu shrnujícího témata a podstatné kategorie dřívějších exercicií (s. 25-26).

S uvedenými výhradami předkládanou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikaci **dobře**.

V Praze dne 30. května 2007

Mgr. Petr Štica